

1

Juli 2016

Het jaar *daarna*, in juli. Ik breng hem naar zijn oma, om mijn handen vrij te hebben. Ik kus hem zoals je marshmallows eet – zonder te kunnen ophouden, je propt je mond vol en ze plakken in je buik.

Ik ga weg, maar zou hem bij me willen houden. Deze kus ligt zwaar op mijn maag.

De eerste regel die ik heb geschreven luidt: ‘Het jaar *daarna*.’ Terwijl ik die opnieuw lees, besef ik dat mijn taalgebruik is veranderd. Voortaan zeg ik ‘ervoor’ of ‘erna’, zoals je het hebt over voor of na de val van de Berlijnse muur, voor of na de Tweede Wereldoorlog, voor of na de uitvinding van de boekdrukkunst, voor of na Christus. Het is het kantelpunt van ons verhaal.

Ik heb het nooit geformuleerd als ‘de dood van

Hélène'. Dat zeg ik niet, zelfs het opschrijven ervan klinkt onecht. Ik houd het bij het grofweg plaatsen van periodes in de tijd en omschrijf ze als 'ervoor' of 'erna'. Ik begrijp hoe ruw en simplistisch dat is. Mijn manier om het obstakel te ontwijken, terwijl ik weet dat dit onmogelijk is.

Het is dus het jaar *daarna*, in juli. Ik ben van plan om als een inbreker te werk te gaan, stil en in het donker. Geen muziek, geen licht, dit moment hoeft niet mooier gemaakt te worden dan het is.

Bij mij thuis, bij ons thuis, wacht ik tot het helemaal donker is. Ik kijk uit het raam: stof daalt neer over de straat beneden. Een zware klamheid, als een lichaam dat zich opdringt, ontbloot, opwindt en doet lijden, begint op te stijgen van het kokendhete asfalt.

Bijna is het zover.

Ik ontkurk een fles Rully – in witte wijn zit genoeg sulfiet om me de komende avond te laten vergeten – en ga met mijn glas in de hand op de grond zitten.

Ik heb mezelf één nacht gegeven om te proberen alles 'goed' aan te pakken. Om het obstakel opnieuw te ontwijken.

Het is maar al te duidelijk dat ik mezelf voor de gek houd: één nacht zal nooit genoeg zijn, ik zal moeten opschieten als ik 's ochtends klaar wil zijn,

Juli 2016

desnoods de boel moeten afraffelen. Onmogelijk om het ‘goed’ te doen, met zo weinig tijd. Onmogelijk om het ‘goed’ te doen met zo weinig zin.

Wat ik nu al maandenlang uitstel moet ik in een paar uur voor elkaar krijgen: kiezen, rangschikken, haar spullen opbergen, de ware gedaante van de rouw trotseren. Het appartement lijkt erdoor overspoeld. Als water, als een altijd aanwezig, vloeibaar lichaam, dat uitstroomt, alle tussenruimten vult en zich over het oppervlak verspreidt.

Ons appartement is nog precies hetzelfde als ervoor. Alles staat al een jaar lang op dezelfde plaats.

Als tieners stelden we elkaar vaak die bekende vraag: als je drie films mocht meenemen naar een onbewoond eiland, welke zou je dan kiezen? Toen zou ik zonder aarzelen hebben geantwoord: *2001: A Space Odyssey* van Stanley Kubrick, om eindelijk eens die laatste scène te begrijpen, *The Verdict* van Sidney Lumet, vanwege Paul Newman, *Quai des Orfèvres* om de droge en rauwe stem van Louis Jovet nog eens te horen.

Vandaag zou je die vraag anders kunnen stellen.

‘Als je drie dingen mocht meenemen als herinnering aan dat leven, welke zou je dan kiezen?’

‘Als je drie dingen mocht meenemen om je zoon

te laten begrijpen hoe dat leven was, welke zou je dan kiezen?’

Volwassen zijn. Beslissen voor mezelf en voor Melvil. Radicale besluiten neem je meestal alleen voor jezelf, niet voor iemand anders.

Ik had graag advies willen krijgen, dat iemand zou zeggen: over tien jaar is je zoon blij dat hij dit heeft, over twintig jaar zul je dat nodig hebben. Over vijftig jaar zul je graag dit voorwerp willen bekijken.

Toch moet ik alleen handelen. Daarna zal ik de verantwoordelijkheid voor mijn keuzes op me moeten nemen.

De liefde van een heel leven stilleggen, op het moment dat ze verbrijzeld is. Die liefde vervolgens opsplitsen in beelden en momenten, haar opbergen en rangschikken in doosjes, om haar daarin opnieuw te laten leven.

Een andere ruimte voor ze scheppen, voor haar, me inbeelden dat ze weer heel is en het verdwenen leven ademt, het verzonken continent.

Ik hecht me niet aan dingen, bezit laat me koud en spullen staan maar in de weg. Al zolang ik me kan herinneren vergaar ik niets, ik verzamel niet, ik heb geen vermogen; ik probeer alleen maar een verhaal te schrijven.

Juli 2016

Uit mijn vorige levens heb ik nooit iets bewaard. Ik hoor bij die families die geen sporen nalaten, noch in steen, noch in de tijd. Ik weet nog dat ik als kind degenen benijdde die zich konden laten voorstaan op hun afkomst, op een cultuur die is doorgegeven. Zij die een accent hadden, een kleur, een land van oorsprong, iets wat hen onderscheidde van de anderen en dat hoe dan ook deel van hun identiteit was.

Wij hadden niets van dat alles, dus het kleinste detail vond ik al heel bijzonder.

Ze vertelden me over een verblijf op het platteland in het huis van hun grootouders, over wandelingen langs de zee, tochtjes met de boot, en ik stelde me daarbij dan grootse avonturen voor, exotische verhalen, volmaakt geluk.

Mijn levendigste vakantieherinnering speelt zich af in de bergen; een toenmalig vriendje had me voor een week uitgenodigd in het chalet van zijn ouders. We hadden een lange wandeltocht gemaakt en zijn vader had gezegd dat ik klom als een berggeit.

Ik had water rechtstreeks uit een bergriviertje gedronken. Ik had mijn brood gesneden met een Opinel-zakmes. Ik had gevoeld dat ik deel uitmaakte van een verhaal. Ik was een bergbewoner, dat bloed stroomde al generaties lang door mijn aderen.

Het leven, daarna

Toch heb ik later juist dat gedaan wat mijn familie eigen is: ik heb niets bewaard, of bijna niets. Mijn leven lang heb ik voortdurend alles weggegooid en ben ik weer opnieuw begonnen. Ik heb huizen verlaten om weer in andere te gaan wonen, met de leegte als erfdeel en als belofte van een nieuw begin.

Toch lijkt ons appartement nu op een museum. Ik denk aan de hut van Pablo Neruda, op Isla Negra, ten westen van Santiago, voor de kust van de Stille Oceaan, waar hij begraven ligt met zijn Matilde.

Het onderkomen is gebouwd als een schuilhut van steen en hout, het is er nog hetzelfde als toen ze er samen woonden, en de voorwerpen van toen zijn er nog steeds – maritieme elementen, een houten paard.

In de werkkamer van de dichter is alles nog onaangetast, zoals ‘ervoor’. Men beschrijft zijn enorme bureau met uitzicht op de oceaan, de grote boekenkast die vol staat met allerlei ornamenten. En sommigen vertellen dat als ze naar zijn leunstoel keken, ze hun hart sneller voelden kloppen, zoals wanneer je in een vluchtige schaduw, of in een wat zware luchtmassa, de aanwezigheid van een geest meent te bespeuren.

De voorwerpen van de doden worden onmiddellijk heilig. Het zijn relieken, het bewijs dat zij die er wa-

ren er niet meer zijn, dat ze een leven hadden. Dat zij een leven had. Dat ze geheimen en angsten had, dat ze haar sleutels in haar broekzak stopte, dat ze kettingen om haar hals droeg, of dat ze de linten van die sandalen om haar enkels strikte.

Het zijn verbindingsstreepjes tussen hier en ergens anders, waar de levende nog even verblijft. Bij de details, bij de overblijfselen, als de teruggevonden resten van verdwenen beschavingen.

Ik voel me onzeker. Ik doe wat ik altijd heb gedaan, maar deze keer voelt het alsof ik een persoonlijke grens overschrijd.

Ik ben zowel de bewaker als de dief. Zowel de beschermer als de vernietiger. Zowel de heiligschenner als de ontheiligde.

Voor mij ligt een stapel kartonnen dozen. Leeggehaalde meubels staan als nutteloze voorwerpen verspreid op de grond. Onderaan een ervan, waarop een tv staat die ik al meer dan een jaar niet heb aangezet, staat een doos met opladers in alle soorten en maten, die ik nog niet heb kunnen weggooien.

Dat is zo'n beetje het enige dat ik steeds heb meegenomen, van het gedeelde appartement in een buitenwijk, waar ik woonde toen ik twintig was, naar deze tweekamerflat in het vijftiende arrondissement van Parijs, waar we pasgeleden zijn komen wonen. Omdat het praktisch was. Er waren

crèches en parken. En we hadden het er naar onze zin.

Toch is het de meest trieste wijk van Parijs. Niet mooi, niet jong, om negen uur 's avonds al ingeslapen en pas weer wakker als de schoolbellen klinken. De grote, naoorlogse huizenblokken dringen je hun bouwstijl op, met de bijbehorende stijl van leven. Je woont er, doet er je boodschappen, maakt op zondag een wandelingetje, krijgt kinderen, wordt oud, gaat dood, en dat is het dan.

Ons verleden in het achttiende arrondissement draag ik bij me als een glazen sneeuwbol. Ik hoef maar door het glas te kijken om het me te herinneren: het leven, de straatverkopers en het geluid van de bar beneden.

De eerste maanden met Melvil bij ons op de kamer. De korte nachten en de zomerzon. Op de dag van de verhuizing heb ik een fopspeen van Melvil verstopt onder de badkuip. Om ons verblijf daar te markeren en iets van onszelf achter te laten.

De Rully helpt niet. Iedere handeling voelt als heiligschennis. Mijn hand trilt als ik haar schoolschriften tegenkom. Ik ga met mijn vinger over haar handschrift. Een mooi en net meisjeshandschrift. De lussen van de L zijn perfect afgerond. De punten op de I zijn volmaakte rondjes.

Juli 2016

In een andere doos vind ik haar foto's. Een van haar naakte lichaam, die ik heb genomen toen we elkaar nog maar pas kenden. Er zijn zwaluwen op getekend. Ik herinner me haar borst in mijn hand, de volmaakte vorm en de zachte rondingen.

Even voel ik haar gewicht, haar lichtheid, haar volheid en pak ik haar stevig vast. De herinnering aan een vervlogen gevoel: haar borst, dat was de plaats waar onze lichamen elkaar raakten. Waar mijn verlangen en haar begeerte elkaar ontmoetten.

De hele nacht plunder ik haar lades. Ik open doosjes, verscheur enveloppen, gooi potjes make-up weg. Ik ga steeds sneller. Ik schift zonder na te denken, terwijl ik me laat leiden door het onbekende.

Ik bewaar vooral de dingen die ze dagelijks gebruikte. Haar telefoon – waarin ik nooit heb gekeken, uit angst haar geheimen te schenden of er het bewijs van ontrouw of verveling in te vinden, die telefoon was van haar, niet van mij.

Ik heb de sieraden die ze droeg opgeborgen in het doosje waarin ook mijn trouwring zit. Ik heb de inhoud van haar nachtkastje bewaard, en een foto van ons samen, met rode gezichten in de Londense kou.

Daarna denk ik na over de logistiek en over de mogelijke manieren om alles te organiseren: ik kan haar relieken rangschikken aan de hand van de

Het leven, daarna

meubels waarin ze waren opgeborgen, naar de periodes uit haar leven, op hun nut of hun waarde. Ik kan het op een goede manier doen, georganiseerd en overdacht.

In plaats daarvan berg ik alles lukraak op in kartonnen dozen en maak die dicht. Als alles erin zit, schrijf ik er met een dikke zwarte viltstift op: 'Hélène'. Alsof de dood haar nog maar één naam heeft nagelaten, een voornaam.

De zon komt op. Ik heb amper drie uur geslapen. Mijn haren zijn nat en liggen plat achterover, ik heb een handdoek om mijn middel. Ik kom uit de douche.

De grijze sluier die over Parijs ligt geeft de stad iets apocalyptisch. Het licht dringt nog niet door, alsof het wordt opgesloten en in bedwang gehouden door de horizon, maar weldra zal het exploderen in orangerode stralen.

Mijn broer komt de spullen ophalen. We moeten opschieten. Er valt niets meer te kiezen. Alles in de vrachtwagen zetten, lukraak, zonder plan. Heen en terug over de trappen. Je rug forceren om de hoofdpijn niet te voelen. Niet meer denken. Vertrekken.

In het nieuwe appartement pak ik alles razendsnel uit. Ik richt Melvils kamer als eerste in, daarna de huiskamer en mijn eigen kamer.

Ik wil dat alles klaar is voor zijn komst, dat het er

Juli 2016

gezellig uitziet. Het moet voldoen aan hoe ik het hem heb voorgesteld: als een avontuur.

Ik stel hem alles voor als een avontuur. Wij zijn van die weeskinderen uit sprookjes, altijd onderweg, twee Remi's uit *Alleen op de wereld*, op zoek naar de volgende pleisterplaats van onze reis.

We brengen onze dag door met het opvaren van de Zambezi en het beklimmen van de Himalaya. Naar mijn zus gaan is een ontdekkingsreis; met gevaar voor eigen leven trekken we door onbekende streken.

Daar zijn we beducht voor inheemse volkeren, die andere gebruiken hebben. We bieden het hoofd aan beesten die niets huisdierachtigs hebben behalve hun naam, hordes hondachtigen met tennisballen in hun bek, katachtigen, ineengedoken op vensterbanken, wachtend op hun prooi, reusachtige insecten die misschien wel vreselijke ziekten bij zich dragen.

We richten ons op de buitenwereld en geven ons daar helemaal aan over.

Ons nieuwe appartement, op de derde etage van een modern gebouw, is dus dat nog onontdekte gebied. Het volgende avontuur begint beneden, midden op die rechte, kale straat.

Er is geen enkele winkel en er zijn heel weinig voorbijgangers. Een school brengt wat leven, 's och-